

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
КАФЕДРА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ (м. Одеса, Україна),**

**МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ (м. Кишинів, Республіка Молдова),
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМ. ДИМИТРА А. ЦЕНОВА (м. Свіштов, Республіка Болгарія),
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИПРОБУВАНЬ І СЕРТИФІКАЦІЇ
ОЗБРОЄННЯ ТИ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ (м. Черкаси, Україна), ДЕРЖАВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. Київ, Україна), ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. Тернопіль, Україна), ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (м. Івано-Франківськ, Україна), КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА (м. Київ,
Україна), ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА (м. Львів,
Україна), НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ
КОНДРАТЮКА» (м. Полтава, Україна), НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА (м. Миколаїв, Україна).**

**ІХ Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Економіка, фінанси, банківська справа та освіта: актуальні питання
розвитку, досягнення та інновації»
(м. Одеса, 4 - 5 квітня 2024 року)**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
INSTITUTE FOR MODERNIZATION OF THE EDUCATION CONTENT
BANKING DEPARTMENT OF ODESSA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
(Odesa, Ukraine)**

**ACADEMY OF ECONOMIC STUDIES OF MOLDOVA (Chisinau, Republic of Moldova), D.A.
TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS (Svishtov, Republic of Bulgaria), STATE SCIENTIFIC
RESEARCH INSTITUTE OF ARMAMENT AND MILITARY EQUIPMENT TESTING AND
CERTIFICATION (Cherkasy, Ukraine), KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF TRADE AND
ECONOMICS (Kyiv, Ukraine), WEST UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY (Ternopil, Ukraine),
IVANO-FRANKIVSK RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE OF MANAGEMENT, WEST
UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY IVANO-FRANKIVSK (Ivano-Frankivsk, Ukraine), KYIV
NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY NAMED AFTER VADIM HETMAN (Kyiv, Ukraine), IVAN
FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV (Lviv, Ukraine), NATIONAL UNIVERSITY «YURI
KONDRATYUK POLTAVA POLYTECHNIC» (Poltava, Ukraine), ADMIRAL MAKAROV
NATIONAL UNIVERSITY OF SHIPBUILDING (Mykolaiv, Ukraine)**

**IX International scientific and practical Internet conference
“ECONOMICS, FINANCE, BANKING AND EDUCATION:
CURRENT ISSUES OF DEVELOPMENT, ACHIEVEMENTS, AND
INNOVATIONS”
(Odesa, Ukraine, 4-5 of April, 2024)**

ОДЕСА-2024-ОДЕСА

УДК 336.71:378.1

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного економічного університету (протокол № 7 від «21» травня 2024 р.)

Економіка, фінанси, банківська справа та освіта: актуальні питання розвитку, досягнення та інновації: матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Одеса, 4–5 квітня 2024 р.) / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.В. Завадської. Одеса: ОНЕУ, 2024. – 410 с.

Конференція проводиться кафедрою банківської справи Одеського національного економічного університету. Матеріали конференції можуть становити інтерес для наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів закладів вищої освіти, а також для всіх, хто цікавиться сучасним станом та перспективою розвитку економічної науки.

Тези доповідей подано в авторській редакції. Усю відповідальність за достовірність і коректність змісту несуть автори. Редакційна колегія може не поділяти повністю або частково думки авторів.

УДК 336.71:378.1

© ОНЕУ, 2024

© Автори тез, 2024

JEL O15; G21; O31

**ECONOMICS, FINANCE, BANKING AND EDUCATION: CURRENT ISSUES
OF DEVELOPMENT, ACHIEVEMENTS, AND INNOVATIONS
IX International scientific and practical Internet conference**

Economics, Finance, Banking and Education: Current Issues of Development, Achievements, and Innovations: Proceedings of the IX International scientific and practical Internet conference, April 4–5, 2024. D.V. Zavadzka (Ed.). Odesa: ONEU, 2024. 410 p.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

While every effort and care has been made to ensure the accuracy of the information contained in this publication, the publisher cannot accept responsibility for any errors or omissions it may contain. The opinions expressed in this issue are the responsibility of the author(s) and do not necessarily reflect the opinion of the editor.

© **Odessa National Economic University, 2024**
© **Authors of theses, 2024**

Kivshyk Oleksandr INSTITUTIONAL SECURITY OF STRATEGICALLY IMPORTANT ENTERPRISES OF UKRAINE.....	103
Коротя Олександр ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ДЕРЖАВНИХ БОРГОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УКРАЇНИ.....	106
Кошельок Галина, Жамбей Тетяна ВИКОРИСТАННЯ КВАЛІМЕТРИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ІНФОРМАЦІЇ	109
Краснікова Оксана ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ ЯК ГОЛОВНИЙ ІНДИКАТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	113
Кучер Андрій СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВИДОБУВНОЇ ГАЛУЗИ УКРАЇНИ.....	115
Липов Володимир ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	119
Меленцова Ольга РОЛЬ ІННОВАЦІЙ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ	123
Новікова Віра, Угніч Єгор ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ.....	126
Орлик Оксана ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	129
Попова Ольга ВІДТЕРМІНУВАННЯ УПРОВАДЖЕННЯ ДЕЯКИХ АГРАРНИХ ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ В УКРАЇНІ.....	133
Пустовгар Світлана, Кайда Анастасія ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	136
Пустовгар Світлана, Миткалик Катерина ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	140
Радова Наталія, Плотнікова Аріна КРИПТОВАЛЮТИ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	144
Томілін Олексій, Багаліка Тарас СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ КООПЕРАЦІЇ ЯК ЕКОНОМІЧНОГО ЯКИЩА У СИСТЕМІ ВИРОБНИЧИХ ВІДНОСИН.....	147

Краснікова Оксана Миколаївна
*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна*

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ ЯК ГОЛОВНИЙ ІНДИКАТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Тези присвячено дослідженню причин виникнення державного боргу в Україні. Запропоновані шляхи зменшення державного боргу в довгостроковому періоді.

Ключові слова: державний борг, фінансова безпека, позики, бюджетний дефіцит, витрати.

На сьогоднішній день важко у світі знайти країну, яка б могла існувати без запозичень. Держави користуються позиками в разі нестачі власних фінансових ресурсів, які необхідні для фінансування видатків державного бюджету. Якщо залучені ресурси використовуються на фінансування інвестиційних проектів і програм, вкладаються у розвиток економіки, ці кошти стають основним чинником економічного зростання країни, але в протилежному випадку збільшення суми державного боргу призводить до серйозних фінансових наслідків, зниження добробуту населення та країни в цілому.

До основних причин виникнення та зростання державного боргу в Україні відносяться наступні:

- дефіцит Державного бюджету, який щорічно накопичується;
- темпи зростання державних видатків перевищують темпи зростання доходів;
- урядом проводиться фіскальна політика, яка спрямована на зниження податкового тиску без відповідного скорочення державних витрат;
- збільшуються соціальні виплати населенню;
- скорочення посівних площ, блокування кордонів, руйнування допоміжної інфраструктури призвело до зменшення обсягів торгівлі, що в свою чергу викликало негативне сальдо платіжного балансу;
- зростають видатки на оборону та безпеку;
- зростають видатки на обслуговування державного боргу (в 2023 р. зросли на 56,9% в порівнянні з 2022 р.) [1].

Обсяг граничного державного боргу регулюється в Україні Бюджетним кодексом. Держава визначає цей показник в розмірі 60% фактичного річного ВВП [2]. У тому випадку, якщо обсяг граничного державного боргу перевищує

встановлений показник, Кабінет Міністрів України має вжити термінові заходи щодо зменшення суми державного боргу.

Оцінюється державний борг за наступними показниками:

- борг на душу населення;
- відносна величина боргу, що розраховується співвідношенням суми державного боргу до ВВП;
- обсяг бюджетного дефіциту;
- рівень реальної процентної ставки;
- відношення суми державного боргу та особистими доходами (цей показник визначає ступінь обтяження боргу населення країни).

Щорічне зростання державного боргу, як внутрішнього, так і зовнішнього на тлі війни, є прогнозованим явищем. Уже у березні 2022 р. спостерігали місячне зростання державного боргу на 3,7%. Експерти оцінили зростання валового Державного боргу України у 2022 р. до 82,6% ВВП [3].

Країна продовжує накопичувати борги, і така тенденція буде зберігатися, оскільки війна продовжується. Накопичення боргів в державі гальмує розвиток економіки, перешкоджає економічному зростанню та погіршує стан фінансової безпеки. В кінцевому підсумку ці фактори відображаються на добробуті населення та негативно впливають на діяльність господарюючих суб'єктів.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що для ефективного управління державним боргом уряду необхідно розробити альтернативні інструменти фінансування, які не будуть включати кредитні ресурси та скоротити боргове навантаження через реструктуризацію боргу. Також основним шляхом зменшення зовнішнього боргу є розвиток національного виробництва, модернізація обладнання, розвиток інноваційних технологій (наприклад, встановлення сонячних панелей на виробництві дозволить зекономити на опаленні; встановлення вітряків дозволить виробляти власну електроенергію, а значить зекономити на витратах на електроенергії, які мають значну питому вагу в собівартості продукції). Не менш важливим є впровадження жорсткого контролю за використанням бюджетних коштів, що дозволить зменшити дефіцит бюджету держави, а отже і потребу в залученні нових ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2023 р. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2023-582 (дата звернення: 26.03.2024)
2. Бюджетний кодекс України. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 26.03.2024)
3. Ткачук Н., Стащук О. Моніторинг державного боргу України в умовах військового стану. *Економічний часопис Волинського національного університету ім. Л. Українки*. 2024. № 4. С. 83-96.

Proceedings of the Conference

**ECONOMICS, FINANCE, BANKING AND EDUCATION:
CURRENT ISSUES OF DEVELOPMENT, ACHIEVEMENTS, AND
INNOVATIONS**

(Odesa, Ukraine, 4-5 of April, 2024)

Edited and prepared by Professor D. Zavadska

Signed for printing by ONEU, Odesa, Ukraine on acid-free paper.

(Protocol No. 7 dated May 21, 2024)

Conventional printed sheets 17,8. Circulation of 100 copies

Preobrazhenska Str., 8 Odesa 26, conf.oneu@gmail.com